

Klemen Pisk

PUSTOVNÍK A VLK
PUŠČAVNIK IN VOLK

UNIVERZITA KOMENSKÉHO BRATISLAVA, 2009

Táto kniha vyšla s podporou Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Bratislave pri príležitosti medzinárodnej vedeckej konferencie venovanej 90. výročiu vzniku Univerzity Komenského v Bratislave a Univerzity v Ljubľane.

Knjiga je izšla s podporo Veleposlaništva Republike Slovenije v Slovaški republiky in okviru mednarodne znanstvene konferencie, ki je posvečena 90. obletnici ustanovitve Univerze Komenskega v Bratislavi in Univerze v Ljubljani.

VELVYSLANECTVO SLOVINSKEJ REPUBLIKY
VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE
BRATISLAVA

© Klemen Pisk, 2009

© Translations: Terézia Benejová (*Beatles, Fetiš*), Romana Marušková (*Tak ma učili v Litve, Doktor píska pomalý swing, Gitara, Organizovaná košela, Džizo*), Jana Mičuchová (*Kone sa nesplašili, nikdy nesplašili, Slimák, Pštrošie vajce*), Kristína Potočnáková (*Pozdrav českej kurve, Rozvracač, Túžiť po látke a severe*), Saša Vojtechová Poklač, Miloslav Vojtech (*Pustovník a vlk*), na preklade básní *Helena* a *Tento deň je roztrhaný* participovali študenti kurzu Slovinšký jazyk 3 (Sabina Bodóová, Edita Csóková, Lea Geringová, Zuzana Golianová, Kristína Hetmanenko, Luboš Kačirek, Diana Lengyel, Simona Vojtušová)

© Autori doslovu: Saša Vojtechová Poklač a Miloslav Vojtech

Edične pripravili a zostavili: Saša Vojtechová Poklač a Miloslav Vojtech

ISBN 978-80-223-2725-1

Milí čitatelia,

vo Vydavateľstve Univerzity Komenského v Bratislave vychádza v poradí už štvrtá kniha prekladov zo slovinskej literatúry, tentoraz súbor básnických a prozaických textov súčasného slovinského autora Klemena Piska. Toto vydanie nadväzuje na predchádzajúcu sériu kníh, ktorej prvý zväzok – výber rozprávok slovinského prozaika, básnika, scenáristu a esejistu Feriho Lainščka s názvom *Myšlienôčky* – vyšiel v roku 2006 a ďalšie dva zväzky boli vydané pri príležitosti slovinského predsedníctva Rady Európskej únie v roku 2008. Boli to preklady noviel pre mládež slovinského prozaika, básnika a dramatika Franja Franciča *Angelo a Nepovedz lune, že som sama* a knižka jeho rozprávok *Istrijské rozprávky a Malé rozprávky*. Už pri koncipovaní prvej z týchto kníh sme mali na pamäti to, aby priestor pri realizácii prekladov dostali aj študenti a absolventi lektorátu slovinského jazyka na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, z ktorých môžu v budúcnosti vyrásť nádejní prekladatelia. Tejto myšlienke sme po dobrých skúsenostiach zostali verní aj v súvislosti s prípravou prekladov týchto literárnych textov.

V predkladanom zväzku ponúkame slovenskému čitateľovi preklady 15 básnických textov a jednej poviedky súčasného slovinského básnika, prozaika, prekladateľa, literárneho kritika a hudobníka Klemena Piska. Básnické texty v tomto výbere publikujeme aj v ich pôvodnej podobe, v slovinskom jazyku, a zároveň v preklade do slovenčiny. Súbor prekladov vychádza pri príležitosti medzinárodnej vedeckej konferencie venovanej 90. výročiu vzniku Univerzity Komenského v Bratislave a Univerzity v Lublane.

Na záver by sme radi poďakovali za pomoc a spoluprácu pri realizácii projektu slovinskému veľvyslanectvu na Slovensku – Jeho excelencii pánovi Stanislavovi Vidovičovi, veľvyslanecovi Slovinskej republiky na Slovensku, Vydavateľstvu Univerzity Komenského v Bratislave a Centru pre slovinčinu ako druhý/cudzí jazyk pri Filozofickej fakulte Univerzity v Lublane. Milí čitatelia, kým pri čítaní prvej našej knižky – Lainščekových *Myšlienôčiek* – ste mohli aspoň v myslí odcestovať na krajný východ Slovinska – do Prekmurja a séria prekladov Franja Franciča vás zasa odvíala na krajný západ tejto krajiny, do slovinskej Istrie, tentoraz sa ocitnete v jedinečnom básnickom svete plnom hravej satiry, paródie a absurdity ale aj vo svete intelektuálnych textových hier, alúzií a znovuoobjavovania dávnych príbehov.

Saša Vojtechová Poklač

I. BÁSNE

PUŠČAVNIK IN VOLK

Puščavnik je na peščena tla zarisal črto in rekel: „Čez to črto ne smeš.“ Potem je narisal krog, rekoč: „V tem krogu moraš ostati. Lahko ga prestopiš, samo ne čez črto.“ Prišel je vihar in črta je izginila. Volk je stal v krogu. Mraz in deževje sta ga izčrpala, toda on se ni premaknil. Ni vedel, ali črta obstaja tudi takrat, ko ni več zarisana v pesku.

PUSTOVNÍK A VLK

Pustovník nakreslil na pieščitú zem čiaru a povedal:
„Cez túto čiaru nesmieš.“ Potom nakreslil kruh
povediac: „V tom kruhu musíš zostať. Môžeš ho
prekročiť, avšak nie cez čiaru.“ Prišiel víchor
a čiara zmizla. Vlk stál v kruhu.
Mráz a dažde ho vyčerpali, ale on
sa nepohol. Nevedel, či čiara existuje
aj vtedy, keď už viac nie je nakreslená v piesku.

NISO DIVJALI KONJI NIKOLI NISO

Konji niso nikoli divjali na volovski vpregi. Hiše niso zidale blokov in Perun še ni slišal za Boga. Beatli niso peli podoknic vaškim dekletom in mavrice niso verjele v zaklade, zakopane pod njimi. Niso snežili oblaki v jutranjem dežju, drevesa niso zibala vetra, petnajstletnice niso razmišljale o seksu in lakmusovi papirji niso namakali učiteljic v alifatski kislini. Švejk ni napisal Haška, smodnik ni iznašel Kitajcev, Amerika ni odkrila Vikingov, Hitler ni oponašal Chaplina, polonij ni dokazal Marie Curie, odvisniki pa niso bili zaskrbljeni nad don Pierinom. A vendar so se v čaši besed premikale črke proti mojemu grlu.

KONE SA NESPLAŠILI, NIKDY NESPLAŠILI

Kone sa nikdy nesplašili vo volskom záprahu. Domy nestavali paneláky a Perún ešte nepočul o Bohu. Beatles nespievali pod oknom dievčatám z dediny a dúhy neverili v poklady, zakopané pod nimi. Oblaky nesnežili v rannom daždi, stromy neohýbali vietor, pätnástky nemysleli na sex a lakmusové papieriky nemáčali učiteľky do alifatickej kyseliny. Švejk nenapísal Haška, pušný prach nevynašiel Čiňanov, Amerika neobjavila Vikingov, Hitler nenapodobňoval Chaplina, polónium neobjavilo Marie Curie, narkomani sa nestarali o dona Pierina. A aj tak sa mi z čaše slov tisli písmená do hrdla.

BEATLES

Hodim po votlini in odkrivam predmete, ki so jih zapustili po svojem odhodu; kitara – simetrična, kakor da bi bil njen lastnik levičar. Tudi jaz sem levičar, pomislim. Samo, da moja kitara ni simetrična, ker je narejena posebej za levičarje. Napravil jo je nek obrtnik po naročilu. Sprašujem se, ali je moral tudi Paul obrniti kobilico in ali je morda imel svojega, angleškega obrtnika, ki ga je obiskal in pri njem naročil kitaro... Grem dalje po ozkem hodniku votline. Pridem v majhno, vlažno sobo. V kotu stoji indijski sitar, ki ga je zapustil George. To je glasbilo, ki v glasbi upošteva drugačne razdalje intervalov, najmanjša enota ni več polton, ampak četrta tona; to je tista skrajna meja, skrajni prag, ki ga človeško uho še zazna. Grem dalje in pridem v naslednjo sobo. Zagledam se v napol pokajeno cigareto marihuane. Zdi se, kot da je pripadala Ringu, a nekaj mi pravi, da jo je pokadil John.

BEATLES

Motám sa po brlohu a odhaľujem predmety, ktoré tu po sebe zanechali; gitara – symetrická, akoby ju vlastnil ľavák. Ja som tiež ľavák, pomyslím si. Lenže moja gitara nie je symetrická, lebo je vyrobená výnimočne pre ľavákov. Na objednávku ju zhotovil nejaký výrobca. Pýtam sa, či si aj Paul musel otočiť kobyľku alebo či azda mal svojho anglického majstra, ktorého navštívil a objednal si u neho gitaru... Kráčam ďalej úzkou chodbou po brlohu. Vojdem do malej, vlhkej izby. V kúte stojí indický sitár, ktorý tu nechal George. Je to nástroj, ktorý v hudbe zachováva iné rozdiely intervalov, najmenšia jednotka nie je viac poltón, ale štvrttón; to je tá krajná medza, horný prah, ktorý ľudské ucho ešte zaznamená. Idem ďalej a prídem do ďalšej izby. Zahľadím sa na polovyfajčenú cigaretu marihuany. Zdá sa, akoby patrila Ringovi, ale niečo mi hovorí, že ju vyfajčil John.

ČEŠKI KURBI V POZDRAV

Tvoje prsi so ostre kot Krkonoši, jedrnate kot kratki stavki, čvrste kot jekleni možje iz sokolskega društva, razvite kot češko gospodarstvo, kipeče kot Jozef Švejk od veselja ali kot mošt v moravskih zidanicah; bujne kot zelenje v Petrinu, sočne kot Hrabalovo izrazoslovje, vitalne kot dolgoprogaš Zatopek, obilne kot porcija cmokov, lepe kot češka miss '96, pripravne kot A je to možička, finančno uspešne kot Eva Herzigova, zanesljive kot golman Hašek in vroče kot Jan Hus na grmadi.

POZDRAV ČESKEJ KURVE

Tvoje prsia sú špicaté ako Krkonoše, jadrné ako krátke vety, pevné ako oceloví muži zo sokolského spolku, rozvinuté ako české hospodárstvo, kypiace veselostou ako Jozef Švejk, alebo ako muž v moravských vínnych pivniciach; bujný ako zeleň na Petříně, šťavnatý ako Hrabalove vyjadrovacie prostriedky, vitálne ako bežec Zátoupek, výdatný ako porcia knedlí, krásne ako česká miss '96, šikovný ako A je to mužičkovi, finančne úspešný ako Eva Herzigová, spoľahlivý ako gólman Hašek a horúce ako Jan Hus na hranici.

HELENA

Napoleon je odšel na tvoj otok
in se čudil bogati naravi, ki jo poseduješ.
S slamico je drezal po rovu
in te dražil, da bi prilezla iz zemlje.
Svetloba je legla proti jutru
in ti si prišla in se mu predala.

Jaz pa sem hodil za tabo in se spraševal,
ali so tudi na tvojem otoku legvani,
ali tam rastejo Darwinove rože asperule odorate,
ali so vetrnice in raki v sozvočju in
kje je človek, čigar stopinje so v pesku.

In takrat sem ga srečal in mu pogledal globoko v oči.
Soočil sem se s pritlikavcem,
ki je trdil, da sem višji, toda ne večji od njega.

In tako zdaj šahirava na tvojem otoku, pred tvojim rovom.
Otok – tvoja koža, na katero postavljava figure.
In ti, nebeško sveta, se smehljaš obema.

Kako naj bom Napoleon, ko nisem niti general Kutuzov
niti policijski minister Fouché? Ko nisem modrec s sivo brado
ali navaden mornar, da bi ga ljubila v pristaniščih.
Sem le pomočnik ubožcev, ki hočejo doseči bisere na tvojih
stopalih.

HELENA

Napoleon odišiel na tvoj ostrov
a obdivoval bohatú prírodu, ktorú vlastníš.
So slamkou rýpal do nory
a dráždil ťa, aby si vyliezla zo zeme.
Svetlo si ľahlo proti ránu
a ty si prišla a odovzdala sa mu.

Ja som chodil za tebou a pýtal sa,
či sú aj na tvojom ostrove leguáni,
či tam rastú Darwinove kvety asperule odorate,
či sú sasanky a raky v symbióze
a kde je človek, ktorého stopy sú v piesku.

A vtedy som ho stretol a pozrel mu hlboko do očí.
Stretol som sa s liliputánom,
ktorý tvrdil, že som vyšší, avšak nie väčší ako on.

A tak teraz šachujeme na tvojom ostrove, pred tvojou norou.
Ostrov – tvoja pokožka, na ktorú staviame figúrky.
A ty, nebesky svätá, sa smeješ obom.

Ako by som mal byť Napoleonom, keď nie som ani generál Kutuzov
ani policajný minister Fouché? Keď nie som mudrc so sivou bradou
alebo obyčajný námorník, ktorého by si ľúbila v prístavoch.
Som len pomocník úbohých, ktorí chcú siahnuť po perlách na tvojich
chodidlách.

POLŽ

Nakar zagleda za grmom slinastega polža – velikana. „To bo pojedina!“ vzklikne in že pripravlja ognjišče, na katerem ga bo spekel. Ogenj na ognjišču škreblija, poka, cvrči, on pa gleda in gleda. Išče rimo na besedo polž. Najde jo. „Solž, solž!“ se dere. Vprašam ga, kaj to pomeni, saj te besede še nisem slišal. „Ha ha, ne veš, torej si norec ti, ne pa jaz! Ha ha, ne veš, da se začetek besede Solženicin začenja na solž!“ Potem se zakadi v polža – ta je bil velik kot merjasec – ga prime in meče ob trdo skalo, dokler ne izdihne. Ubogi polž! Ni dolgo, odkar sem ga videl, kako zoba tisto grenko travo in se pase med čebelami na bližnjem griču.

SLIMÁK

Zrazu zbadá za kríkom slizkého slimáka – obra.
„To bude lahôdka!“ zvolá a už chystá ohnisko,
kde ho upečie. Oheň na ohnisku škvrcí,
puká, prská a on pozerá a pozerá. Hľadá rým na slovo
slimák. Nájde ho. „Blimák, blimák!“ vykrikuje. Pýtam sa ho, čo
to znamená, to slovo som ešte nepočul. „Ha ha,
nevieš, teda si blázon ty, a nie ja!“ Ha ha, nevieš,
že sa začiatok slova blimákovica začína na blimák!“
Potom sa pustí do slimáka – bol veľký ako sviňa
– chytí ho a mláti ním o tvrdú skalú, pokým nevydýchne.
Chudák slimák! Ešte pred chvíľou som ho sledoval, ako chrúme
horkú trávu a pasie sa medzi včelami na neďalekom
kopci.

NOJEVO JAJCE

Na vročem puščavskem soncu sem učil bušmane filozofije: izrekal misli iz krščanske antropologije, pojasnjeval evropsko metafiziko, razlagal Schellerja, Platona in Tomaža Akvinskega, vzneseno pripovedoval o absolutnem in višji realnosti. A nenadoma sem začutil potrebo, da noju ukradem jajce.

Vstal sem in zaklical:

„Poglejte, bušmani! Lakota se je naselila v možgane in žeja razjeda grlo. Kaj naj človek drugega pomisli, ko zagleda gnezdo z nojevim jajcem? Naj se ga do sitega nagleda? Naj ga napoji samo misel na tekočino, ki je v njem? Ne ne, dragi bušmani! Jajce je človeku prepovedano in nedosegljivo, a vendar, včasih si ga mora vzeti.”

In šel sem v nojev brlog iskat prepovedan zaklad, grabežljivo sem stegnil roke in si ga vzel. Noj je nasršil peroti in tekkel za mano, jaz pa sem bežal z jajcem v roki. Spotaknil sem se in padel v vroč puščavski pesek, jajce se je zakotalilo po tleh, da sem ga pomečkal in razbil z lastnim telesom. Noj je neusmiljeno kljuval, moja kri pa se je mešala z rumenjacom.

Bušmani so stali v daljavi in opazovali mojo smrt.

Najstarejši med njimi je rekel:

„Vsi ljudje smo noji. Vsi tuintam naršimo peroti in se zapodimo za tatovi, ki nam zmotijo sedanjost. A včasih pademo čez grobove prednikov, ne da bi vedeli za njih. Glavo potisnemo v pesek šele takrat, ko se nad našimi trupli vrši obsodba.”

PŠTROSIE VAJCE

Na horúcom púštnom slnku som bušmenom hovoril o filozofii: vyslovoval som myšlienky kresťanskej antropológie, vysvetľoval európsku metafyziku, vyložil Schellera, Platóna a Tomáša Akvinského, nadnesene rečnil o absolútne a vyššej realite. A odrazu sa mi zachcelo ukradnúť pštrosovi vajce.

Vstal som a zvolal:

„Pozrite, bušmeni! Hlad zavítal do mozgu
a smäd rozožiera hrdlo. Na čo iné by mal človek myslieť,
keď uvidí hniezdo s pštrosím vajcom?
Nech sa naň dosýtosti pozrie?
Nech ho osvieži samotné pomyslenie na tekutinu, ktorá je vo vnútri?
Nie, nie, drahí bušmeni!
Vajce je človeku zakázané a je preň nedosiahnuteľné,
no aj tak, občas si ho musí vziať.“

I šiel som do pštrosieho hniezda hľadať zakázaný poklad,
pažravo som načiahol ruky a vzal si ho.
Pštros našuchoril perie a utekal za mnou,
a ja som bežal s vajcom v ruke.
Zakopol som a spadol do horúceho púštného piesku,
vajce sa kotúľalo po zemi,
rozpučil som ho a rozbil vlastným telom.
Pštros nemilosrdne dobal,
moja krv sa miešala so žĺtkom.

Bušmeni stáli obďaleč a sledovali ako umieram.

Najstarší z nich povedal:

„My ľudia sme pštrosi. Všetci občas našuchoríme perie
a rozbehne sa za zlodejmi, ktorí rozrušia našu prítomnosť.
A občas padneme vedľa hrobov našich predkov,
bez toho, aby sme o nich vedeli.
Hlavu strčíme do piesku až vtedy,
keď nad našimi mŕtvolami vynášajú rozsudok.“

TAKO SO ME UČILI V LITVI

Zajela so me tisočera polja.
Široka polja monsunskih rižev.
Pa sem se vprašal, kam, človeček,
sem se približal.

Ni mi treba jahati puščavskega vranca
ali šteti zvezdic božjih, ni mi treba
pogledati v počen lonec, če se vzame,
da sem siromak. Ni važno, ali pljunem
trikrat v ogenj, ali sem doktor Bizon
ali kdor koplje jamo, v katero pade;
ne, sploh mi ni treba trkati na les
in reči: Dva preroka, vroč krompir!
Nikakor se ne smem sprenevedati,
kaj šele, da bi skakal po eni nogi.

Mesec je tih. Neobarvan.
Nemirno z očmi švigam predse
in kadim pipo kot moj ded.

TAK MA UČILI V LITVE

Obklopilo ma tisíce polí.
Široké polia monzúnovej ryže.
Tak som sa spýtal, kam, človečik,
sa to blížim.

Nemusím jazdiť na púštnom žrebcovi
alebo rátať hviezdy božie, nemusím sa
pozrieť do prasknutého hrnca, ak si predstavím,
že som biedny, Nie je dôležité, či pľuvnem
trikrát do ohňa, či som doktor Bizón
alebo ten, kto kope jamu, do ktorej padne;
nie, vôbec nemusím klopať na drevo
a povedať: Dvaja proroci, horúci zemiak!
Ani náhodou sa nesmiem pretvarovať,
a ani skákať na jednej nohe.

Mesiac je tichý. Nevymaľovaný.
Nepokojne šľahám pohľadom pred seba
a fajčím fajku ako môj dedo.

PREVRATNIK

Zaklenem izbo; v njej so spravljene kokarde,
besedilo marsejeze in moja stara jakobinska
čepica. Prašna je in hudo mi bo zanjo,
a če jo bom dal na odpad, se bom rešil
sentimenta. Bizarno se oglašča ptič, ki plove
proti litovski grofiji. Trikrat pljunem v ogenj,
ugasnem svečo, odidem na grajsko dvorišče,
kjer zajaham konja. „Bistahor, bistahor!“
spodbodem svojega urnega vranca in že
letiva mimo razbojniških postojank, kot vitez
in oproda, pripravljena na vsakovrstne prigode.
Nasproti se pripelje kočija – le kako naj bi
vedel, da se sam cesar presvetliti vozi tod
okoli – jaz pa nadenem masko ter potegnem
ostri kinžal. Svoboda se pogreza v noč takrat,
ko nekdo zakliče: republika, ko se intimnost
razbline skozi močvirnate jarke, ko me ujame
Rembrantova nočna straža (peneča se v meglišču
jutra), ko blato zabrbota: obglavljen bom...

ROZVRACAČ

Zamknem komnatu; sú v nej uložené kokardy,
text marseillaisy a moja stará jakobínska
čiapka. Je zaprášená a bude mi chýbať,
no keď ju hodím do smetí, uchránim sa pred
sentimentom. Bizarne sa ohlasuje vták, plávajúci
k litovskému grófstvu. Trikrát naplujem do ohňa,
zhasnem sviečku, odídem na hradné nádvorie,
kde nasadnem na koňa. „Hijó, hijó!“
poženiem svojho rezkého vraníka a už
letíme popri zbojníckych stanovištiach, ako rytier
a jeho panoš, pripravení na všakovaké dobrodružstvá.
Oproti prichádza koč – ako by som len mohol
vedieť, že sám cisár najjasnejší sa tadiaľto vezie
okolo – ja si nasadím masku a vytiahnem
ostrý kindžal. Sloboda sa do noci ponorí vtedy,
keď niekto vykrikuje; republika, keď sa intimita
vyparí v močaristých jarkoch, keď ma chytí
Rembrandtova nočná hliadka (peniaca sa v hmle
rána), keď blato zabuble: prídem o hlavu...

DOKTOR PISKA POČASNI SVING

Napiši nekaj, kar bo izumrlemu mlinarju vračalo veselje do dela, da bodo mlinski kamni žito spet mleli, kolo pa se bo vrtelo z dvakratno hitrostjo, ker ga bo tok reke noro zibal in silovito poganjal ob poslušanju tvoje stvaritve.

Napiši nekaj, kar bo utrujenemu akademiku prebudilo voljo po življenju, mu pregnalo strah iz izobraženih kosti in dalo novo upanje, da bo opustil uspavalne tablete in napisal še kakšno znanstveno razpravo.

In je nalivno pero na črtovje zlilo takšno črnilo, da so note občutile medsebojno simbiozo in kontrapunktirano flirtale med sabo. V harmoničnem razgrajevanju so bile opijeva tinktura, šelestele so kot privzdignjena izgovorjava sičnikov in šumnikov, bruhale izbrušeni molovski ogenj.

Nastal je sving.
Dvaintrideset taktov, dvajset akordov, štiri modulacije.
Počasni sving.

Z njim nisem diplomiral na nobeni fakulteti.
Doktoriral sem.
Bil sem samemu sebi mentor in oddal partituro sebi v podpis.

DOKTOR PÍSKA POMALÝ SWING

Napiš niečo, čo vyhynutému mlynárovi vráti
radosť do práce, aby mlynské kamene zas mleli žito,
koleso sa bude točiť dvojnásobnou rýchlosťou,
lebo tok rieky ho bude bláznivo kolísať a mocne poháňať
pri počúvaní tvojho výtvoru.

Napiš niečo, čo v unavenom akademikovi
prebudí chuť do života, vyženie mu strach
zo vzdelaných kostí a dá mu novú nádej,
aby zanechal tabletky na spanie a napísal
ešte nejakú vedeckú štúdiu.

A plniace pero na notovú osnovu vylialo taký atrament,
že noty zacítili vzájomnú symbiózu
a kontrapunktne flirtovali medzi sebou.
V harmonickom rozklade boli ópiovou tinktúrou,
šelestili ako vznešená výslovnosť
tvrdých a mäkkých sykaviek,
chrliac vybrúsený molový oheň.

Nastal swing.
Tridsaťdva taktov, dvadsať akordov, štyri modulácie.
Pomalý swing.

S ním som nepromoval na žiadnej fakulte.
Obhájl som doktorát.
Sám sebe som bol školiteľom a partitúru som na podpis odovzdal sebe.

FETIŠ

Na sebi imaš forte belo bluzo, pod katero se svetlika andante sešit nedrček, škrlaten kot kardinalova kapa. Kavbojke s pridihom Gershwina, čevlji v slogu lahkotne kancone, vzorci nogavic kakofonični. Skušal bom uglasiti gumbe in jih razbremeniti napetosti, zaigrati na žvegljo nedrčka, le približati se ji moram z zobmi. Oglašá se v rezkih tonih in popušča v trdoti, upogiba se; sviloprejkino perilo pade na pavke in odjekne. Tvoje dojke kvintni krogi, zadnjica trup sitarja, staccato trde bradavice – škotske dude. Slečena v mednožju si pizzicato ostra. Igram se s tvojim flažoletom – v različnih modusih se trudim ujeti pravo lego. Prišel bom, uglašen v duru, a izdihnil v molu. Saksofonizirala se bova.

FETIŠ

Na sebe máš forte bielu blúzu, pod ktorou sa leskne
andante ušitá podprsienka, purpurová ako kardinálova čiapka.
Ďžinsy s nádychom Gershwina, topánky v štýle ľahučkej
kancóny, vzory na ponožkách kakofonické. Skúsim
naladiť gombíky a zbaviť ich napätosti, zahrať
na píšťale podprsienky, len sa jej musím priblížiť zubami.
Ozve sa prenikavými tónmi a opúšťa od tvrdosti, ohýba sa;
bielizeň z priadky morušovej padá na tympany a praská. Tvoje
prsia – kvintový kruh, zadok trup sitára, staccato tvrdé
bradavky – škótske gajdy. Obnažená v rozkroku si
pizzicato ostrá. Hráš sa s tvojím flažoletom –
v rozličných modusoch sa snažím nájsť tú správnu polohu.
Prídem, naladený v dure, a vydýchnem v mole.
Budeme saxofonovať.

KITARA

Gola si tako karirasta, naškrobljena bruhaš zvočno plazmo, v tebi sezidani templji, otipane prečke, zasajeni prsti, dotik, dotik ognja, hvalim te, ker si blazna in muzikološko lepa. Grofica smisla, hruška prijaznosti, polzeča po parketu se raztreščiš in odpelješ na popravilo, jutri boš ubrano legla pristrčno na oder. Po žičnati napeljavi te kličem v gorgonzolinem jutru, plešoča noga, presaditi si hočem tvoje srce. Žametno se gledava, v hudičevih oblikah potekaš zaobljeno napeta, zmlal bi te z enim zamahom, po zraku bi leteli histerični oblanci, nikjer tvoje svile, zasajene v moje nohte, paraziti se vtihotapijo med naju, smrekov lubadar vihti kontrabas, črvičaste gnide grizejo leseno pregrado. Preminiti hočem s tabo, na vse strune amen.

GITARA

Nahá si taká károvaná, naškrobená, chlíš plazmu zvuku,
v tebe vybudované chrámy, ohmatané priečky, zaborené prsty, dotyk,
dotyk ohňa, chválím ťa, lebo si bláznivá a muzikologicky pekná.
Grófká zmyslu, hruška prívietivosti, šmýkajúca sa po parkete
roztrieštiš a odídeš na popravu, zajtra harmonicky ľahneš
srdečne na pódium. Po drôtenom rozvode ťa volám v gorgonzolovom
ráne, tancujúca noha, presadiť si chcem svoje srdce. Zamatovo
hľadíme na seba, v diabolských tvaroch plyníš pevne zaoblene,
pomlel by som ťa jedným švihom, po vzduchu by leteli hysterické hoblíny,
nikde tvoj hodváb, zaborený do mojich nechtov, parazity sa votrú
medzi nás, lykožrút vytasí kontrabas, červovité hnidy hryzú
drevenú priehradu. Umrieť chcem s tebou, na všetky struny amen.

ORGANIZIRANA SRAJCA

Srebrnkasta tkanina je v enakomernem ritmu naznanjala prihod zmečkanine, katere pločevina se je bočila v lastnem kričanju. Ljubka, a brezglava je bila melodija, ki je ustvarjala parjenje pikovega asa z manšetnim gumbom. Oglasil se je dih kravate, zavezane po strogem predpisu, vse je bilo določeno s togimi vzorci, ki jih ni smel nihče kršiti. Vzdolž ob ovratniški trdoti so potekale sledi dotikov, mnogokrat so se tu ustavljale likalnikove roke in penetrirale v sajasto umazani bombaž. Mimoidoče je obšla slabost in ob karirastem bruhanju so se začeli zbirati v urejeno celoto, ki so jo zapopadli s črtasto belino.

ORGANIZOVANÁ KOŠEĽA

Striebristá tkanina v rovnomernom rytme naznačovala príchod pokrkvania, ktorého plech sa klenul vo vlastnom kriku. Milá, ale bezhlavá bola melódia, ktorá vytvárala párenie pikového esa z manžetovým gombíkom. Ohlásil sa dych kravaty, uviazanej podľa prísneho predpisu, všetko bolo určené meravými vzorcami, ktoré nesmel nikto porušiť. Pozdĺž golierovej tvrdosti prebiehali stopy dotykov, veľakrát sa tu zastavovali ruky žehličky a prenikali do hodvábu zašpineného od sadzí. Okoloidúcim prišlo zle a pri károvanom zvracaní sa začali zbierať do upraveného celku, ktorý chápali s čiarovanou belostou.

TA DAN JE STRGAN

Krpal sem vreče, klobuke, suknjiče, srajce, bil sem krojač in sem šival, ponoči, podnevi, od mraka do dne. In jaz sem bil tisti, ki si je paral telo, da bi videla, kako sem pod kožo lepši, čistejši. Pokal po šivih, izstopal iz samega sebe, popolnoma nov, prerojen kavalir. Bil sem oblak na tvojem obrazu, puhlica vetra, mrežasto okno, ki si ga vedno odprla, ko sem prihajal.

TENTO DEŇ JE ROZTRHANÝ

Zašival som vrecia, klobúky, saká, košele, bol som krajčírom a šil som, po nociach, cez deň, od súmraku do svitania. A ja som bol ten, ktorý si páral telo, aby si videla, ako som pod pokožkou krajší, čistejší. Praskal som vo švoch, vystupoval zo samého seba, úplne nový, znovuzrodený gavalier. Bol som oblakom na tvojej tvári, závanom vetra, zamrežovaným oknom, ktoré si vždy otvorila, keď som prichádzal.

HREPENETI PO BLAGU IN SEVERU

Nedrčkasta modrikavost, korzetna bluzonskost, košarično samodejno odpiranje, portretiranje golote na srednjeveškem gradu, oh, spet je noč, gospa Markiewicz ostaja slepa in se med travniškimi bilkami pari z mulatom.

Brezizrazno nihanje in trzajoče ustnično sikanje, rebrčkasta mivka, ki se med palci vsiplje skozi ozko prostranost, vse bo vztrepetalo, tudi žitorodno polje se bo ohlajeno oplodilo, lunin mrk bo ponoči vzniknil in rekli bodo, da je tako sijajen, saj vendar gleda od zgoraj navzdol, z neba na zemljo, in zemlja je hladna, ker je mrtvo lepa, črna.

Krvava vrtnica na nagubanem blagu, intimno šivanje skozi šivankina ušesa, pleteno vlakno na sešitem smolnatem griču, rdeče-črna bluza z rožičastimi motivi, ščepec seksa, vse se kakofonično pretaka na škrjančkasto blazni hlačnici.

Vrčkasta gumbnica, bluzina predigra, odpenjanje prozornosti, hvalevredna dojka, sončno polje nekje sredi Poljske, po kateri dehtim, tam so dekleta v narodnem perilu, glej, kako so ovenčano plešoča po taktu poloneze in jaz sanjam, da na starem klavirju z njimi berem besedila iz sedemdesetih let.

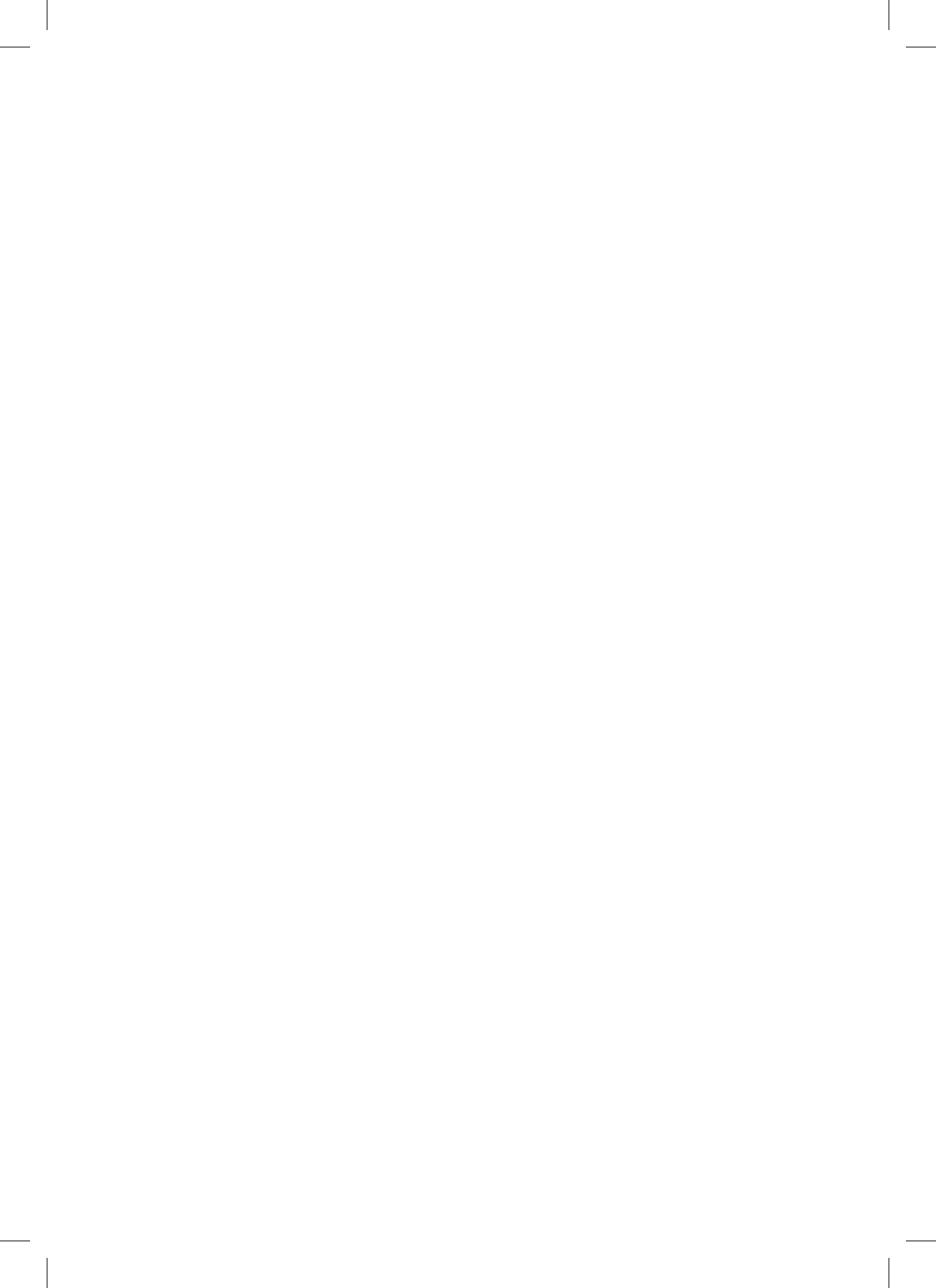
TÚŽIŤ PO LÁTKE A SEVERE

Podprsensková modravosť, korzetová blúzovosť, košíkové automatické otváranie, portrétovanie nahoty na stredovekom hrade, och, znovu je noc, pani Markiewiczová ostáva slepá a medzi trávovými stebkami sa pári s mulatom.

Bezvýrazné kmitanie a trhavé syčanie pier, rebierkovitý piesok, ktorý sa pomedzi palce presype cez úzku priestranosť, všetko sa zachveje, aj úrodné pole sa ochladené oplodní, zatmenie mesiaca sa objaví v noci a povedia, že je také žiarivé, keďže (veď predsa) hľadí zhora nadol, z neba na zem, a zem je chladná, lebo je mŕtvolne krásna, čierna.

Krvavá ruža na nariasenej látke, intímne šitie cez ucho ihly, pletené vlákno na zošitom smolnom vrchu, červeno-čierna blúza s kvetovanými vzormi, štipka sexu, všetko sa kakofonicky prelieva na škovránkovito bláznivej nohavici.

Krčahovitá gombíková dierka, blúzina predohra, odopínanie pozornosti, chvályhodný prsník, slnečné pole kdesi uprostred Poľska, po ktorom dychtím, tam sú dievčatá v národnej bielizni, pozri, aké sú ovenčene tancujúce do taktov polonézy a ja snívam, že na starom klavíri s nimi čítam texty zo sedemdesiatych rokov.

II. DŽIZO

Sedíme v reštaurácii a čakáme na hlavný chod. Spoločnosť mi veľmi nevyhovuje – stará skupina bývalých spolužiakov, ktorí sa chvália svojimi úspechmi. Nieкто spravil doktorát z kvantovej fyziky, iný zasa zbohatol v podnikaní s mäsom. Nieкто sa stal veľkým maliarom, iný policajtom roka. Jedna žena porodila dvojčičky, druhá je úspešná televízna moderátorka. Jedna sa už dvakrát rozviedla, ďalšia v syrárni kontroluje kvalitu syra. Je nudné počúvať neznesiteľné táraniny, ktoré sa hovoria len preto, aby sa hovorilo. Mne po celý čas skáču do reči, tí agresívnejší ma hneď zotrú a donútia, aby rozhovor plynul ich smerom, viem však, že keby tu bol Džizo, bolo by všetko úplne iné.

Starý dobrý Džizo by im ukázal. V nie práve pekných, hnedastých pletených nohaviciach a v tvrdom korzete by natiahol krk a chríplavým, vysokým hlasom povedal: „Povedz im, povedz, že v skutočnosti nie som teplý, ty to veľmi dobre vieš!“

Džizo neprišiel na výročie ukončenia základnej školy, preto tu teraz sedíme bez neho. Ja sa bojím, že sa naň nieкто opýta a na svetlo vyjdú staré pikantné príhody.

Stalo sa to pred viac ako pätnástimi rokmi. Džizo po svojej izbe rozvešal plagáty pekných chlapov a spýtal sa ma, či sa mi zdajú byť pekní. Podozrieval som ho, pochyboval o jeho orientácii, rozmýšľal som o tom, či sa chlapec možno nehladá v tomto zlom a pokazenom svete, v ktorom má diabol veľkú moc.

Potom, ako som povedal, že som v jeho izbe videl plagáty pekných chlapov, ho prevládajúca chlapčenská časť populácie vyhlásila za teploša. Stal sa ikonou triedy, maskotom, stal sa akýmsi symbolom, no namiesto toho, aby sa tešil náklonnosti (akej sa tešil napríklad Begič, ktorý masným pľuvancom označoval profku hudby, pani Žvegljovú), nosil na sebe kríž, ktorý som ja, netušiac nič zlého, naložil na jeho už tak či tak zaťažené korzetové plecia. Ale klince som nepribíjal osobne, to robili iní, preto som sa necítil prehnane vinný a som si rovnako ako Poncius Pilát umyl ruky. V skutočnosti som nebol Pilátom, bol som udavačským Judášom, ktorý za svoju zradu nedostal peniaze ani sa neobesil a neľutoval hriech, avšak provokoval ďalej.

„Pozri, Džizo,“ povedal som, „ja som povedal len fakty. To, čo sa stalo neskôr, je vec interpretácie, chápeš? Interpretácia, to je problém. Až dejiny ukážu, tak ako už veľakrát doteraz ukázali, skutočnú pravdu.“

Čo sa týka Begiča, dejiny sa nemýlili, chlapík už niekoľko rokov sedel vo väzení, lebo v podvozku nákladiaka prevážal heroín, a tak sa jeho niekdajší pľuvanec na súdružku Žvegljovú z historickej vzdialenosti javil ako malilinká kvapka v mori. O Džizovi sa ešte stále nevedelo, čo robí, lebo sa neukázal celých pätnást rokov.

„Kde je Džizo, čo robí, prečo neprišiel na stretávkú, informoval ho vôbec niekto?“

Všetci vrhnú pohľad na mňa, pretože niekedy ma brali ako jeho najlepšieho priateľa, hoci som ho od konca základnej školy už nikdy viac nestretol (viackrát som však stretol Begiča, od ktorého som kupoval marihuanu, pokiaľ ho nezavreli do basy).

„Naozaj nemám šajnu. Nie sme v kontakte už kopec rokov.“

„Džizo, ha! A nie je on... he he, však viete...“

A sme tam. Zúčastnení sa začnú rehotaf a oživovať spomienky. Niekto k veľkej spokojnosti ostatných presne opíše, ako sa Džizo kedysi po hodine telocviku sprchoval a on mu medzitým skrýl trenky tak, že si chudák musel na holé telo obliecť pletené nohavice, mysliac si, že si trenky sám niekam založil. Keď ho nasledujúcu hodinu označili za teploša, a Džizo to striktnie popieral, niekto pripomenul: „Prečo potom nenosíš trenky?“ V tom momente niekto iný Džizovi rýchlo stiahol dole pletené gate, aby všetci videli jeho holý zadok. To potom malo byť jasným dôkazom, ktorý so zadostučinením používali ešte niekoľko mesiacov. Ale čoskoro „našli“ nový dôkazový materiál. V škole v prírode mu v noci naružovo nalakovali nechty na nohách. On si to hneď ráno nevšimol, ale skôr mu to vyzradili iní, keď si na pláži vyzul dreváky.

Ale beda tomu, kto si trúfal podpichnúť Džiza zoči voči. Vtedy urazený a napenený Džizo sa naň vyrútil pästami. Nie že by bola jeho telesná konštrukcia konštrukciou mocného borca, avšak nosil korzet, ktorý bol zároveň štítom a hrozivou útočnou zbraňou. Kto sa s týmto korzetom bližšie zoznámil, kto prišiel do kontaktu s týmto ostrým kovom, tomu nebolo ľahko na duši. Ešte niekoľko dní mal po celom tele modré podliatiny. Dobré, že som nikdy neútočil na Džiza a vždy som sa stratil, keď sa doň pustili moji spolužiaci. Iba raz som ho dostal do takého vytočeného stavu, že odvtedy so mnou viac nehovoril.

„Ha ha, a tá scénka!“ zasmee sa niekto medzi prítomnými na výročnom stretnutí. „Povedz, ako bolo. Povedz, ty si ju režíroval a určite sa na to dobre pamätáš!“

Mlčím, lebo sa mi nezdá múdre obnovovať túto udalosť pred davom, ktorý ma zlomyseľne prebodáva pohľadom a je krvilačný ako starí Rimania. Napriek tomu sa do mojich myšlienok prikradnú trpké spomienky.

V závere školského roka som pripravoval scénu, ktorú sme mali zahrať na slávnostnom podujatí pri odovzdávaní vysvedčení najlepším žiakom. Vymyslel som si na vtedajšie časy celkom odvážnu situáciu: traja chlapci sa rozprávajú, kto je odvážnejší. Prvý sa chváli, že je taký odvážny, že si trúfa počas hlavnej prestávky hodiť tavený syr do Titovho obrazu. Druhý chlapec povie, že to nie je nič v porovnaní s jeho odvahou, lebo on bez strachu sú-

druhovi riaditeľovi fľusne do ksichtu. (Nápad som dostal od Begiča). Tretí sa usmeje a mávne rukou. „Ja“, povie, „si trúfam povedať súdružke triednej, že chodím každý týždeň na náboženstvo a do kostola, a okrem toho si trúfam odmietnuť stať sa členom Zväzu socialistickej mládeže Slovinska!“ V tom momente sa na pódiu ukáže štvrtý. „Džizo“, pomyslel som si, „on bude ako naschvál v závere scény.“ Presvedčil som ho, že sa musí len ukázať na pódiu a pozdraviť chlapcov a Džizo súhlasil. Spoločné nacvičovanie sme s ním nemali, pretože jeho úloha bola jednoduchá. Preto ani nevedel, že ho čaká prekvapujúci koniec scény. Keď prišiel na pódium a pozdravil chlapcov, zahrali záver tak, ako som im povedal. Zľakli sa, začali mávať rukami a kričať: „Oj, Džizo ide, Džizo! Chlapci, utekajme!“ Nato utiekli, zakrývajúc si rukami svoje zadky. Džizo očervnel a nepríjemne odcupkal z pódia. Všetci žiaci školy pukali od smiechu, pretože vtedy sa Džizo dokonca aj v iných triedach stal už veľmi známou ikonou.

Učitelia neboli práve nadšení. Najprv ma do svojho kabinetu pozvala triedna, s ktorou sme šli spolu k súdruhu riaditeľovi. Tento malý muž, aktívny člen strany, bol rozhorčený a bez milosti ma pokarhal. Spýtal sa ma, ako som si mohol dovoliť takú drzosť. Že je to podkopávanie základných princípov slobodnej socialistickej spoločnosti, uťahovanie z Tita, z neho osobne, je to útok na jeho integritu, hanobenie dobrej povesti Zväzu socialistickej mládeže atď. O Džizovi nepovedal ani slovo. Pokarhanie, ktoré som dostal, sa mi nezдалo takým zlým trestom v porovnaní s tým, že môj dobrý priateľ Džizo odteraz so mnou nehovoril.

Skupina Duran Duran bola vtedy na špici svojej tvorivej sily a práve ona spôsobila, že sa udalosti hýbali týmto smerom. Pekní muži na plagátoch v Džizovej izbe boli Duranovci. Nalepil ich, kde len mohol, dokonca aj na strop, keďže na skrini a stenách už nemal priestor. Bol ich veľkým obdivovateľom a naspamäť poznal všetky ich texty. Veľmi dobre si pamätám na moment, keď mi povedal, že sa mu najsexi zo všetkých zdá basista John. Existoval aj plagát, na ktorom sa mu páčil bubeník Roger, pretože mal na tom obrázku veľmi starostlivo upravený účes, na ktorý si očividne naniesol géľ a úžasne upravil ofinu.

Džizovi som nikdy nepovedal, že o niekoľko mesiacov som si aj ja sám nalepil plagáty Duranovcov vo svojej izbe. Aj mne sa páčila ich hudba, len som to nikdy verejne nevyhlasoval, avšak zbožňoval som ich tajne. Akosi sa hanbím priznať, ale teraz to poviem – dokonca sa mi zdali pekni, možno viac ako samotnému Džizovi. V jedno dopoludnie som po náboženstve tajne zabočil do miestneho obchodu, kde predávali ich kazety. Keď ma Džizo neskôr navštívil, predtým som rýchlo odlepil všetkých dvanásť plagátov a dal ich na bezpečné miesto, kazety som zamkol do skrinky a nahlas pustil Beatles.

A keď odišiel, plagáty som zas nalepil a znova počúval skladby The Reflex, New moon on monday a The wild boys...

Moju zamyslenosť vyruší čašník, ktorý prinesie hlavný chod. Mlčiac sa pustím do masného rezňa a počúvam živý rozhovor medzi bývalými spolužiakmi, ktorých jedlo vôbec neutíši. Slová padajú, rezne sa režu, názory si oponujú, bezducho sa hovorí o Džizovi vôbec a o Džizovi konkrétne, o Džizovi z teologického a o Džizovi z fyzikálneho pohľadu, o Džizovi ako o latentnom a o Džizovi ako o odkrytom teplošovi. Teraz sa už nehovorí len preto, aby sa hovorilo. Tu sú overené a neoverené fakty, tu sú anekdoty, legendy, rozprávky, bájky. Všetko o jednom človeku, ktorý zo svojho života nechtiac vytvoril mýtus. Avšak hlavným autorom tohto mýtu som bol vlastne ja, ktorý som už skoro ukázal všetky znaky spisovateľského talentu. S rétorickou figúrou, ktorej sa povie hyperbola, som sa na ňom vybúril.

Keď zjem hlavné jedlo, začne mi zviňať žalúdok. Mám ťažkosti s trávením a trápia ma neznesiteľné bolesti. Neviem, či kvôli hnusnému rezňu, alebo preto, lebo musím počúvať staré pikantné príbehy. Cítim, že potrebujem trochu čerstvého vzduchu, preto sa ospravedlňím a odídem na dvor pred reštauráciu. Pozriem sa do neba, mesiac v splne svieti a na nebi je mnoho hviezd. Zdá sa mi, akoby som tam ďaleko hore videl Džizu v pletených nohaviciach, ako ide s bicyklom po Rímskej ceste a hrozí mi. Avšak to je len obyčajná vidina. Pretrím si oči a ticho poviem:

„Kde si, Džizo? Ak počuješ moje slová, nech ti poviem teraz, po toľkých rokoch: Džizo, prepáč.“

Poézia nového tisícročia v podaní Klemena Piska

Slovinský básnik, prozaik, prekladateľ, literárny kritik a hudobník Klemen Pisk patrí k mladšej generácii slovinských autorov, ktorá vstupovala do literárneho života koncom 90. rokov uplynulého storočia. Narodil sa v roku 1973 v metropole slovinského regiónu Gorenjska, v Kranji. Už od detstva v domácom prostredí prichádzal do kontaktu s poéziou, ktorej sa venoval aj jeho otec. Otcovu poéziu však nikdy neimitoval, ani sa nestala jeho básnickým vzorom, skôr túžil písať inak, nakoľko vážny výraz otcovej poézie nikdy nevyhovoval Klemenovmu básnickému naturelu, ktorý sa vyznačuje naopak hravosťou, sklonmi k satire, paródii a absurdite. Študoval slovinský jazyk a literatúru, neskôr ruštinu, osvojil si však aj ďalšie jazyky (poľština, litovčina, finčina), z ktorých aktívne prekladá. Od roku 2006 žije v litovskom Vilniuse.

Klemen Pisk ako básnik vstúpil na slovinskú literárnu scénu v roku 1998 básnickou zbierkou *Labas vakaras*, ktorá sa umiestnila medzi štyrmi najlepšimi debutmi roka. Zbierka sa vyznačuje smerovaním od tradičnej poézie písanej voľným veršom k textom s charakterom „básni v próze“ a špecifickým literárnym jazykom, v ktorom sa miestami prelína slovínčina a litovčina. Tematika zbierky je rôznorodá, osciluje medzi lúboštnou problematikou na strane jednej a filozoficko-meditatívnymi reflexiami a metafyzicky ladenými reminiscenciami na minulosť na strane druhej. Už v tejto zbierke sa črtajú jasné kontúry Piskovej osobitej autorskej poetiky, ktorá je založená na prvkoch absurdity, ktoré sa často prepájajú so surrealistickou štylizáciou a postmodernými postupmi. Piskov básnický svet je priestorom kreatívnej konfrontácie archaického a moderného, je miestom fascinácie minulosťou, starými literárnymi textami, príbehmi, mytológiou, rozprávkami a archaickými žánrami, ich znovuobjavovaním a intertextovým aktualizovaním.

Ďalšia Piskova zbierka *Visoko in nagubano prapočelo* (Vysoký a zvráskavený prapočiatok, 2000) vyznačujúca sa kreatívnym narábaním s jazykom a etymologizovaním, je opäť tematicky rôznorodá. Motivika folklórnej proveniencie, mýtickí hrdinovia, osobnosti zvučných mien a ich príbehy sa tu striedajú s lyrickými výpoveďami. Zbierka je zároveň novým začiatkom v slovinskej poézii nastupujúceho tisícročia, začiatkom, ktorý znamená jej radikálnu inováciu. Ide tu o znovuobjavenie epickej výpovede, o ozvenu jej archaických hlasov, v ktorých je, podľa autora doslovu k zbierke Primoža Zevnika, zachytená naša existencia, bytie a viera. Zbierka predstavuje radikálny odklon od línie mladých slovinských básnikov revitalizujúcich neomodernizmus a psychologizmus v rôznych podobách, ktorého sme, podľa slovinského literárneho historika Janka Kosa, už veľmi presýtení. Práve preto je zbierka *Visoko in nagubano prapočelo* (Vysoký a zvráskavený prapočiatok) veľmi

zaujímavou, vnútorne inou poéziou, s ozvenou fascinujúceho archaického eposu, ktorý je predstavený ako inovatívny básnický katalóg obrazov na začiatku nového tisícročia.

V roku 2002 vyšla v poradí tretia básnická zbierka Klemena Piska *Mojster v spovednici* (Majster v spovednici). Zbierka, tvorená štyrmi básnickými cyklami, rozvíja už spomenuté črty Piskovej poetiky. Je pre ňu typická záluba v zvukovej exotike, poéziu chápe ako fenomenologický konštrukt naviazaný na slovo a jeho etymologickosť. Básnik s obľubou využíva existenciálnu problematiku vtresnanú do metafory šachovej hry, je fascinovaný mikropríbehmi, drobnými myšlienkami, otvorenosťou poézie, pre ktorú je (v Piskovom podaní) typická aj lyrická fascinácia mýtom a náboženstvom.

Posledná Piskova kniha *Pihalec* (Dychovkár, 2007) je zbierkou vtipných noviel a poviedok. Jednou z próz je aj poviedka *Džizo*, ktorú v slovenskom preklade publikujeme aj v tejto knihe. Poviedka je príkladom Piskovho rozprávačského majstrovstva, plného vtípu, jemného humoru, ale aj tragikomických životných situácií. Poviedkami, tak ako aj Piskovou poéziou, sa neustále vinú výrazné motívy všadeprítomnej hudby, ktorá zohráva veľmi dôležitú úlohu aj v živote autora samého. Klemen Pisk je síce hudobným samoukom, ktorý nikdy nenavštevoval hudobnú školu, nepozná noty, no hrá výlučne podľa sluchu. Je spevákom, gitaristom a autorom väčšiny piesní skupiny *Žabjak bend*, s ktorou vydal aj dve CD – *Doktor piska počasni swing* (Doktor piska pomalý swing, 2001) a *Aristokrat* (2004).

Ako prekladateľ sa orientuje na fínsku, poľskú a litovskú literatúru. Z poľštiny preložil dve drámy pápeža Jána Pavla II. (*Pred zlatníctvom*, *Brat nášho Boha*), jeho básnickú meditáciu *Rímsky triptych* a román Jerzyho Pilcha *Pri mohutnom anjelovi*. Z litovčiny preložil a editoval antológiu litovskej krátkej prózy s názvom *Prózy z Litvy* a román Sigitasa Parulskisa *Tri sekundy neba*. Editoval aj rozsiahly výber z poézie nositeľa Nobelovej ceny za literatúru Czesława Miłosza *Zvony v zime*. Ako literárny kritik písal recenzie pre denník *Delo* a pre slovinský rozhlas. Súborne ich vydal v roku 2004 v knihe *Stihl pod nadzorom* (Verše pod dozorom).

Klemen Pisk je členom Spolku slovinských spisovateľov a Spolku slovinských literárnych prekladateľov. Zúčastnil sa na viacerých literárnych a hudobných festivaloch (Medana, Bielsko-Biala) a realizoval početné samostatné vystúpenia v európskych mestách (Krakov, Vilnius, Varšava, Katovice, Helsinki, Gdaňsk, Brno, Praha, Klagenfurt). Predkladaný výber z tvorby Klemena Piska v slovenčine *Pustovník a vlk* je jeho premiérovým predstavením pre slovenských čitateľov.

Saša Vojtechová Poklač a Miloslav Vojtech

Edičná a bibliografická poznámka

Básnické texty publikované v tomto výbere pôvodne vyšli
v nasledujúcich vydaniach:

PISK, Klemen: Labas vakaras. Ljubljana : Mladinska knjiga 1998.

PISK, Klemen: Visoko in nagubano prapočelo. Novo mesto: Goga 2000.

PISK, Klemen: Mojster v spovednici. Grosuplje: Mondena 2002.

Poviedka Džizo bola pôvodne publikovaná vo vydaní:

PISK, Klemen: Pihalec. Ljubljana: Nova revija 2007.

OBSAH

3 **Predhovor**

I. BÁSNE

- 6 **PUSČAVNIK IN VOLK**
- 7 **PUSTOVNÍK A VLK**
- 8 **NISO DIVJALI KONJI NIKOLI NISO**
- 9 **KONE SA NESPLAŠILI, NIKDY NESPLAŠILI**
- 10 **BEATLES**
- 11 **BEATLES**
- 12 **ČEŠKI KURBI POZDRAV**
- 13 **POZDRAV ČESKEJ KURVE**
- 14 **HELENA**
- 15 **HELENA**
- 16 **POLŽ**
- 17 **SLIMÁK**
- 18 **NOJEVO JAJCE**
- 19 **PŠTROSIE VAJCE**
- 20 **TAKO SO ME UČILI V LITVI**
- 21 **TAK MA UČILI V LITVE**
- 22 **PREVRATNIK**
- 23 **ROZVRACAČ**
- 24 **DOKTOR PÍSKA POČASI SVING**
- 25 **DOKTOR PÍSKA POMALÝ SWING**
- 26 **FETIŠ**
- 27 **FETIŠ**
- 28 **KITARA**
- 29 **GITARA**
- 30 **ORGANIZIRANA SRAJCA**
- 31 **ORGANIZOVANÁ KOŠELA**
- 32 **TA DAN JE STRGAN**
- 33 **TENTO DEŇ JE ROZTRHANÝ**
- 34 **HREPENETI PO BLAGU IN SEVERU**
- 35 **TÚŽIŤ PO LÁTKE A SEVERE**

II. DŽIZO

- 42 **Poézia nového tisícročia v podaní Klemena Piska**
- 44 **Edičná a bibliografická poznámka**

Klemen Pisk

PUSTOVNÍK A VLK
PUŠČAVNIK IN VOLK

Edične pripravili a zostavili: Saša Vojtechová Poklač a Miloslav Vojtech
Grafická úprava: Vojto Ruman
Vydala Univerzita Komenského v Bratislave vo Vydavateľstve UK v roku 2009

ISBN 978-80-223-2725-1